

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра політології

Робоча програма навчальної дисципліни

Політична аналітика. Розробка аналітичних документів

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти	<u>бакалаврський</u>
галузь знань (шифр і назва)	<u>05 Соціальні та поведінкові науки</u>
спеціальність (шифр і назва)	<u>052 Політологія</u>
освітня програма (шифр і назва)	<u>Політичні технології та аналіз політики</u>
вид дисципліни (обов'язкова/за вибором)	<u>обов'язкова</u>
факультет	<u>філософський</u>

2023 / 2024 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою філософського факультету

Протокол № 6 від 16 червня 2023 року

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: **Рубанов** Віктор Володимирович – доктор політичних наук, професор кафедри політології

Програму схвалено на засіданні кафедри політології

Протокол № 11 від 15 червня 2023 року

Завідувач кафедри політології

Олександр ФІСУН

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Політичні технології та аналіз політики»

Гарант освітньо-професійної програми

Тетяна КОМАРОВА

Програму погоджено методичною комісією філософського факультету

Протокол № 10 від 14 червня 2023 року

Голова методичної комісії
філософського факультету

Сергій ГОЛІКОВ

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Політична аналітика. Розробка аналітичних документів» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра за спеціальністю **052 - «політологія»**.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є інструментальні можливості політичної аналітики як цілісної експертно-аналітичної системи методів і процедур аналізу політичних проблем та цілісної системи політико-управлінських наукових дисциплін, які використовуються в науковому процесі з підготовки, прийняття та реалізації політичних рішень.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни є – засвоєння студентами системної сутності політичної аналітики як спеціалізованого інструменту підготовки, прийняття та реалізації політичних рішень.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є – засвоєння студентами визначення теоретичних і методологічних проблем, від яких залежить зміст категорії «політична аналітика».

1.3. Кількість кредитів 4

1.4. Загальна кількість годин 120

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Обов'язкова	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
4-й	4 курс
Семестр	
7-й	7-й
Лекції	
20 год.	6 год.
Практичні, семінарські заняття	
20 год.	8 год.
Лабораторні заняття	
Не передбачені	Не передбачені
Самостійна робота	
80 год.	106 год.
Індивідуальні завдання	
Не передбачені	

1.6. Заплановані результати навчання

У результаті вивчення цього курсу студент повинен

знати: концептуальні основи дослідження сучасної методології політичного аналізу;

вміти: розуміти загальну мову, єдиний простір комунікації вчених – „теоретиків” і „прикладників” у політичному аналізі сучасного політичного процесу;

- вміти застосовувати сучасні методологічні знання у теоретичному й прикладному політичному аналізі;

- засвоїти знання системної сутності методології політичної інформаційно-аналітичної діяльності, політичного консультування, політичного прогнозування, експертно-аналітичного супроводження підготовки, прийняття та реалізації політичних рішень;

- володіти знанням механізму формування теоретико-методологічних засад та імплементації політичної аналітики в державному управлінні та місцевому самоврядуванні України;

- вміти аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування;

- вміти аналізувати публічну політику на місцевому, національному, європейському та глобальному рівні;

- застосовувати теорії та методи прикладної політології, політичних комунікацій, спеціальних політологічних дисциплін у професійній діяльності;
- конструювати дизайн, розробляти програму та виконувати політологічні дослідження з використанням сучасних методів, технологій та інструментарію політичного аналізу;
- презентувати результати теоретичних і прикладних досліджень фахівцям і широкій аудиторії, засобам масової інформації, експертам з інших галузей знань.

ПРН 01. Відповідальність, турбота про якість роботи, що виконують.

ПРН 02. Адаптивність і комунікабельність.

ПРН 03. Ініціативність, наполегливість у досягненні мети.

ПРН 04. Організованість.

ПРН 13. Здатність до розробки та проведення емпіричних соціополітичних досліджень.

ПРН 14. Професійне володіння комп'ютером та інформаційними технологіями в сфері політичних досліджень

ПРН 15. Здатність до письмової й усної комунікації рідною мовою

ПРН 16. Знання англійської та інших іноземних мов

. 2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Теоретико-методологічні засади політичної аналітики

Тема 1 : Сутність, структура, основні етапи розвитку теорії та методології дослідження політичних явищ і процесів

Наука і методологія. Основні підходи до характеристики сутності теорії та методології. Особливості формування теорій в гуманітарних науках. Наукова теорія в політології. Сутність концепту. Основні принципи концептуалізації понять. Проблемність та важливість політологічного аналізу поняття «методологія дослідження». Система понять, які характеризують «методологію дослідження»: світогляд, переконання, принципи, концепція, теорія, науковий підхід. Зародження аналітичної методології в античний період часу. Аристотелівська формальна логіка як перша форма методології. Політичні дослідження Середньовіччя (Блаженний Августин, Ф.Аквінський, К. Багрянородний): методи дедукції, індукції, абдукції, логічного синтезу та ін. Особливості аналітичної методології епохи Відродження (Н.Макиавеллі, Т.Мор, Б.Спіноза). Методологічні прийоми політичної аналітики епохи Просвітництва та Нового часу. Сутність та основні ознаки сучасної наукової чи когнітивної методології. Конструктивна методологія та сфера її дії і методи. Теорія методів і процедур. Метод як конкретизація методології. Авторська концепція сутності метода та процедури наукового пізнання С. Б. Кримського. Природа методів та процедур, які використовуються в науковому дослідженні політики.

Тема 2: Історико – порівняльна характеристика процесів виникнення та впливу національних політологічних шкіл на формування наукових підходів аналізу політики.

Прототеоретичні та парадигматичні основи формування політичної науки. Природничо-наукові засади та парадигми політичної теорії. Історичні та логічні етапи розвитку політичної науки (К. Дойч). Цивілізаційні, регіональні та національні особливості і традиції в дослідженні політики. Міждисциплінарні дослідження в політичній науці. Сутність, ознаки та особливості формування національних та регіональних наукових шкіл дослідження політики. Специфіка виникнення Харківської наукової школи політичного аналізу. Вплив англійських (Джон Граунт (1620-1674), Вільям Петі (1623-1687)) та українських (Й. Ланг (1775-1820) «політичних арифметик» на науковий процес дослідження політики. Британський історик науки Роджер Сміт щодо ролі політичних арифметик в формуванні та розвитку політичних і соціальних наук. Професор політичної економії і дипломатії Імператорського Харківського університету Т. Ф. Степанов (1795-1847) один із засновників харківської школи політичного аналізу та піонер-політолог XIX ст. Робота Т. Ф. Степанова «Мова про сутність, важливість і призначення політичних наук» (1833 р.) – як доказ пріоритетної ролі українських вчених у розробці наукових підходів аналізу політики. Професор Імператорського Харківського університету Д. І. Каченовський (1827-1872) – вчений-політолог європейського рівня - провісник

позитивістського напрямку в теорії та методології наукового пізнання політичних явищ і процесів. Вплив праць Д. І. Каченовського «Погляд на історію політичних наук в Європі» (1859 р.), «Про сучасний стан політичних наук на заході Європи і в Росії» (1862р.) на формування теорії та методології політичної аналітики як спеціалізованого наукового інструменту прийняття легітимних політичних рішень.

Тема 3: Роль системного, ситуаційного, та проектного підходів в становленні профільних наукових інструментів аналізу політико-управлінських проблем.

Актуальність та специфіка застосування системно-цілісного і теоретико-множинного підходів до наукового аналізу сучасних політичних проблем. Визначення сутності системи. Специфічні особливості політичних систем. Міждисциплінарність системного аналізу та синергетика. Сучасна політична аналітика та парадигма системного аналізу. Системна парадигма як методологічна основа сучасної політичної аналітики. Сутність та особливості застосування стратегічного та проектного підходів в науковому дослідженні та вирішенні сучасних політико-управлінських проблем. Стратегічний підхід та стратегічний політичний аналіз. Проектний підхід та проектний аналіз. Системний підхід та системний аналіз. Ситуаційний підхід та політичний аналіз. Поняття та особливості ситуаційного аналізу в політології. Еволюція ситуаційного аналізу. Специфіка авторської позиції аналітика та реципієнта (замовника) у ситуаційному аналізі. Зміст експертно-аналітичної професійної діяльності у процесі аналізу ситуації. Загальний аналіз політичної ситуації. Фрагментарний аналіз політичної ситуації. Проблемний та діагностичний типи ситуаційного аналізу. Концептуальні аспекти кейс-методу. Дослідження та практична реалізація політико-управлінських завдань за допомогою ситуаційного аналізу конкретних політичних проблем конкретного Замовника.

Тема 4: Політичний аналіз – профільна наукова дисципліна та базовий системоутворювальний елемент політичної аналітики як суспільно-політичного явища і наукового поняття.

Політичний аналіз у широкому і вузькому значенні слова. Політичний аналіз як особлива галузь політичної науки та відносно самостійна політико-управлінська наукова дисципліна. Місце і роль політичного аналізу у системі суміжних політико-управлінських наукових дисциплін. Основні підходи у визначенні політичного аналізу як відносно самостійної політико-управлінської наукової дисципліни. Проблеми типології політичного аналізу: основні підходи дослідження методологічної унікальності теоретичного й прикладного політичного аналізу. Політичний аналіз як багаторівнева наукова дисципліна. Співвідношення теорії і метода в політичній науці. Способи і процедури наукового дослідження політики як наважливіші критерії розвитку системи інструментально-емпіричного, теоретико-фундаментального й практично-прикладного рівнів політичного аналізу. Природа методів і процедур політичного аналізу. Основні групи методів і процедур політичного аналізу. Проблема використання в політичному аналізі раціональних способів і процедур, спроби обмежень. Обмеженість застосування формальних методів у політичному аналізі. Експертні методи та процедури в політичному аналізі. Системний характер методів політичного аналізу як теоретико-методологічна база реального функціонування професійної політичної аналітики. Політичний аналіз як один з основних структурних компонентів політичної аналітики. Співвідношення категорій «політичний аналіз» та «політична аналітика». Політичний аналіз – базовий системоутворювальний елемент політичної аналітики як суспільно-політичного явища та наукового поняття.

Розділ 2. Політична аналітика – цілісна система політико-управлінських наукових дисциплін та методів і процедур дослідження та розв'язання політичних проблем.

Тема 5: Політична аналітика – цілісна система політико-управлінських наукових дисциплін та експертно-аналітичних методів і процедур формулювання, аналізу проблеми, прогнозування, консультування, прийняття та реалізації політичних рішень.

Системна парадигма як методологічна основа реального функціонування сучасного політичного аналізу та політичної аналітики в цілому. Системна сутність методів та процедур політичного аналізу й специфіка їхньої реалізації як методологічний алгоритм пізнання і дії.

Політичний аналіз як системоутворювальний елемент політичної аналітики: базові критерії та основні ознаки. Природа методів і процедур політичного аналізу та їх інструментальна роль в політичному прогнозуванні, політичному консультуванні, прийнятті та реалізації політичних рішень. Специфіка кількісних та якісних груп методів і процедур політичного аналізу. Системне співвідношення структурних елементів політичної аналітики як суспільно-політичного явища та наукового поняття. Політична аналітика – цілісна система політико-управлінських наукових дисциплін та експертно-аналітичних методів і процедур формулювання, аналізу проблеми, прогнозування, консультування, прийняття та реалізації політичних рішень. Критерії цілісності та науковості основних структурних елементів політичної аналітики як сучасного суспільно-політичного явища та наукового поняття.

Тема 6: Системна цілісність рівнів політичного знання і рівнів аналізу політичних проблем – результат та необхідна умова ефективного функціонування професійної політичної аналітики.

Специфіка політики і політичної сфери як об'єкта дослідження й аналізу: основні труднощі і проблеми (концепції Ж.Бордо і К.С. Гаджієва). Суб'єкт і об'єкт пізнання в політиці. Предмет і специфіка “Політичної аналітики” як теоретико-прикладної наукової галузі, основні рівні і елементи реального функціонування. Сутність та види політичного знання як результату професійної діяльності суб'єктів сучасної політичної аналітики. М. Оукшот щодо характеристики технічного та практичного видів політичного знання. Теоретико-методологічна значущість загальнонаукових концептуальних розробок В. Андрущенко, Л. Губерського, С. Лебедева та І. Надольного щодо характеристики сутності та структури сучасного наукового знання. Емпіричний, теоретичний та метатеоретичний рівні наукового політологічного знання. Синтез ціннісної й когнітивної компоненти у прикладному політичному аналізі. Генетичний зв'язок політичного аналізу із системним аналізом. Системна цілісність рівнів сучасного політичного знання. Системність наукового категоріального апарату політичної аналітики як його функціональність. Функціонально-інструментальні особливості наукових процесів формулювання політичної проблеми, аналізу, прогнозування, консультування, прийняття та реалізації легітимних політичних рішень. Основні підходи в дослідженні політики: системний, структурно-функціональний, комплексний, проблемний, регіональний, дистрибутивний, інституціональний, комунікаційний.

Тема 7: Проблеми і перспективи формування теоретико-методологічних засад та імплементації політичної аналітики в державному управлінні та місцевому самоврядуванні України.

Теоретична еволюція вітчизняної політичної аналітики. Історико-політичний жанр з ознаками політичної аналітики кінця X – XII ст. Вітчизняна політико-аналітична думка XV – XVIII ст. та в процесі загальної демократизації державницького життя Європи кінця XIX – поч. XX ст. Самостійний, еволюційний етап вітчизняної політичної аналітики, пов'язаний з процесами набуття Україною державної незалежності. Проблеми та перспективи формування теоретико-методологічних засад політичної аналітики в сучасній Україні: 1) недостатня методологічна розробленість та несформованість провідної вітчизняної наукової школи політичної аналітики в державному управлінні, 2) недорозвиненість аналітичної спільноти в недержавному секторі політичної системи України, 3) практична відсутність системи ефективної взаємодії між державними й недержавними експертно-аналітичними структурами. Основні напрями перспективи розвитку та проблеми імплементації політичної аналітики в науковому забезпеченні державного управління та місцевого самоврядування України: 1) удосконалення структури, форм і методів діяльності інформаційно-аналітичних підрозділів органів виконавчої влади й місцевого самоврядування та спеціалізованих державних науково-аналітичних установ; 2) розвиток інформаційно-аналітичного співробітництва між органами державної влади та місцевого самоврядування і недержавними громадськими організаціями – експертно-аналітичними центрами.

Розділ 3. Технологія розробки загальнонаукових публікацій та спеціалізованих експертно - аналітичних документів з оптимізації процесу підготовки самостійних політичних рішень в Україні.

Тема 8. Роль національної мови в підготовці самостійних політичних рішень України.

Сутність поняття «національна мова». Актуальність визначення ролі національної мови в підготовці самостійних політичних рішень в Україні. Робота Ю. Шевельова «Історична фонологія української мови» та її значущість для визначення ролі мови в соціально-політичному житті сучасного українського суспільства. Книга Лариси Масенко (У) мовна ((У) країна. К. Темпора. 207. 88 с.) про значущість вивчення досвіду країн світу щодо використання державної мови в державному будівництві України. Особливості «офіційної мови» та її співвідношення з «державною мовою». Юридичний аспект офіційної мови. Спільне значення термінів «національна мова», «офіційна мова», «державна мова». Співвідношення політичної мови та мови політики. Вербальна та символічна політична мова. Сутність вислову В. Гумбольдта «Різні мови є різними світоглядами». Функції національної мови. Мова як засіб спілкування. Ідентифікаційна функція національної мови. Націєтвірна функція мови. Експресивна та культурно-естетична функції мови. Роль гносеологічної, номінативної та мислетвірної ролі мови в науковому процесі підготовки самостійних політичних рішень.

Тема 9. Науковий стиль української мови як базова основа написання фахових наукових публікацій.

Сутність понять «стиль мови» та «стиль мовлення». Основні ознаки наукового стилю української мови. Сутність та особливості наукового підстилю. Основні види профільних наукових публікацій. Монографія, рецензія, наукова стаття, наукова доповідь, повідомлення, курсова та дипломна праці як жанри наукового підстилю. Сутність та специфічні особливості навчально-наукових та навчально-дослідницьких робіт. Есе та реферат як форма ефективної навчальної та науково-дослідної роботи студента. Структура та основні відмінності реферату від есе. Правила складання навчально-наукового реферату. Есе як активна та продуктивна форма наукової творчості студента та аспіранта. Види есе. Структура та план есе. Основні принципи написання есе. Критерії оцінювання есе. Наукова доповідь, тези, статті, монографії як основні види наукових публікацій. Призначення, структура та правила підготовки наукових фахових документів. Наукова монографія та дисертація як особливий вид наукових публікацій. Відмінності між дисертацією та монографією. Структура, правила оформлення монографії та дисертації.

Тема 10. Сутність, специфіка, види, типи та роль експертно-аналітичних документів в реалізації наукового процесу підготовки політичних рішень.

Сутність поняття «аналітика». Характеристика «аналітики» як явища та поняття Аристотелем Стагиртом. Трансцендентальна аналітика І. Канта. Сучасні способи класифікації аналітики як явища та наукового поняття. Широке та вузьке розуміння аналітики. Сутність аналітичної діяльності. Особливості експертно-аналітичної діяльності та складання відповідного документу. Сутність та особливості експертно-аналітичного документу як продукту професійної діяльності політичного аналітика та експерта. Базові функції фахової експертно-аналітичної діяльності. Специфічні відмінності експертно-аналітичних документів від загально-наукових політологічних праць. Основні види та типи існування експертно-аналітичних документів. Аарон Вілдавські про умови підготовки експертно-аналітичних рекомендацій Замовнику. «Аналітична записка», «Аналітичний звіт». «Оглядова записка» «Аналітична довідка» та «Прогнозний сценарій розвитку» як основні види обов'язкового експертно-аналітичного документу, їх особливості та характерні риси. Типи експертно-аналітичних документів та їх значущість в оптимізації державного управління та місцевого самоврядування.

Тема 11. Основні принципи, правила підготовки експертно-аналітичних документів, їх структура, зміст та форма подання Замовнику

Актуальність фахової роботи з підготовки, практично-політичних рекомендацій Замовнику щодо вирішення його політико-управлінських проблем. Робота Аарона Вілдавські «Говоріть владі правду» про основні принципи та правила складання експертно-аналітичних документів.

«Правило п'яти сторінок» як основне правило підготовки фахових експертно-аналітичних документів. Змістовне і стильове оформлення експертно-аналітичних документів. Організаційні Форми подання Замовнику експертно-аналітичних оцінок та практично-політичних рекомендацій. Публічний брифінг як одна з актуальних форм експертно-аналітичного консультування Замовника. Особливості конфіденційної усної поради Замовнику-клієнту щодо вирішення його політико-управлінських проблем.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		л	п	л а б	і н д	ср		л	п	л а б	і н д	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Теоретико-методологічні основи визначення політичної аналітики як явища та поняття												
Тема 1. Сутність, структура, основні етапи розвитку теорії та методології дослідження політичних явищ і процесів	12	2	2			8	14	1	1			12
Тема 2. Історико-порівняльна характеристика процесів виникнення та впливу національних політологічних шкіл на формування наукових підходів аналізу політики	12	2	2			8	14	1	1			12
Тема 3. Роль системного, ситуаційного, та проектного підходів в становленні профільних наукових інструментів аналізу політико-управлінських проблем.	12	2	2			8	13	1				12
Тема 4. Політичний аналіз – профільна політико-управлінська наукова дисципліна та базовий системоутворювальний елемент політичної аналітики.	12	2	2			8	10					10
Разом за розділом 1	48	8	8			32	51	3	2			46
Розділ 2. Політична аналітика - цілісна система політико-управлінських наукових дисциплін, методів і процедур дослідження та вирішення політичних проблем												
Тема 5. Політична аналітика – цілісна система політико-управлінських наукових дисциплін та експертно-аналітичних методів і процедур формування, аналізу проблеми, прогнозування, консультування, прийняття та реалізації політичних рішень.	10	2	2			6	9	1				8
Тема 6. Системна цілісність рівнів політичного знання і рівнів аналізу політичних проблем – результат та необхідна умова ефективного функціонування професійної політичної аналітики.	10	2	2			6	7	1				6
Тема 7. Проблеми і перспективи формування теоретико-методологічних засад політичної аналітики та її імплементації в державному управ-	10	2	2			6	9	1	2			6

лінні та місцевому самоврядуванні України.												
Разом за розділом 2	30	6	6			18	25	3	2			20
Розділ 3. Технологія розробки загальнонаукових та спеціалізованих експертно-аналітичних документів з оптимізації процесу підготовки самостійних політичних рішень в Україні												
Тема 8. Роль національної мовив підготовці самостійних політичних рішень України.	9	2	1			6	12		2			10
Тема 9. Науковий стиль української мови як базова основа написання фахових наукових публікацій.	9	2	1			8	10					10
Тема 10. Сутність, специфіка, види, типи та роль експертно-аналітичних документів в оптимізації наукового процесу підготовки самостійних політичних рішень.	11	1	2			8	10					10
Тема 11. Основні принципи, правила підготовки експертно-аналітичних документів, їх структура, зміст та форма подання Замовнику.	11	1	2			8	12		2			10
Разом за розділом 3	30	6	6			30	44		4			40
Усього годин	120	20	20			80	120	6	8			106

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	К-сть годин	
		денна	заочна
1	Сутність, структура, основні етапи розвитку теорії та методології дослідження політичних явищ і процесів.	2	1
2	Історико – порівняльна характеристика процесів виникнення та впливу національних політологічних шкіл на формування наукових підходів аналізу політики.	2	1
3	Роль системного, ситуаційного, стратегічного та проектного підходів в становленні профільних наукових інструментів аналізу політико-управлінських проблем.	2	1
4	. Політичний аналіз – профільна політико-управлінська наукова дисципліна та базовий системоутворювальний елемент політичної аналітики.	2	1
5	Політична аналітика – цілісна система політико-управлінських наукових дисциплін та експертно-аналітичних методів і процедур формування, аналізу проблеми, прогнозування, консультування, прийняття та реалізації політичних рішень.	2	
6	Системна цілісність рівнів політичного знання і рівнів аналізу політичних проблем – результат та необхідна умова реального функціонування професійної політичної аналітики.	2	
7	Проблеми і перспективи формування теоретико-методологічних засад політичної аналітики та її імплементації в державному управлінні та місцевому самоврядуванні України.	1	1
8	Роль національної мовив підготовці самостійних політичних рішень України.	1	1
9	Науковий стиль української мови як базова основа написання фахових наукових публікацій.	2	1
10	Сутність, специфіка, види, типи та роль експертно-аналітичних документів в реалізації наукового процесу підготовки політичних рішень.	2	
11	Основні принципи, правила підготовки експертно-аналітичних	2	1

	документів, їх структура, зміст та форма подання Замовнику.		
	Усього:	20	8

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	К-сть годин денна	К-сть годин заочна
1	З'ясувати сутність та природу політичної аналітики як суспільно-політичного явища та наукового поняття.	8	6
2	Дати характеристику специфіки політичного аналізу і аналізу політики як політико-управлінських наукових дисциплін. Підготувати реферат	8	10
3	Обґрунтувати критерії демаркації професійної діяльності політичного аналітика та політичного експерта як основних суб'єктів політичної аналітики.	8	10
4	Визначити теоретико-методологічні засади видів політичних знань та методів і процедур їх продукування.	8	10
5	Розглянути суворо формалізовані методи та процедури сучасного політичного аналізу. Підготуватися до контрольної роботи	8	10
6	Виявити специфіку експертної системи методів і процедур політичного аналізу. Підготувати аналітичну доповідь або реферат	8	10
7	Визначити концептуальні основи та проблеми дослідження сучасної методології політичного аналізу. Підготувати реферат	8	10
8	Обґрунтувати критерії реального функціонування політичної аналітики у сучасному суспільстві. Навести приклади	6	10
9	Показати проблеми та перспективи інституціоналізації політичної аналітики в державному управлінні та місцевому самоврядуванні України. Підготуватися до контрольної роботи	6	10
10	Визначити функції української мови в підготовки самостійних політичних рішень в Україні	6	10
11	З'ясувати основні принципи, правила підготовки експертно-аналітичних документів, їх структуру, зміст та форми подання Замовнику.	6	10
	Разом	80	106

6. Індивідуальні завдання

Не передбачено

7. Методи навчання

Курс організовано у формі лекційних та семінарських занять, проведення опитування, презентації проектів залікової семестрової контрольної роботи та річного іспиту. В рамках семінарських занять студенти обговорюють опрацьовані самостійно навчальні матеріали, а також готують проекти аналізу політики та політичного рішення. У зв'язку з військовими діями та карантинними заходами проведення лекцій, семінарів і іспитів відбудеться з використанням онлайн-платформи zoom.

8. Методи контролю

Основними критеріями оцінювання поточної успішності студентів є участь у семінарах, робота над рефератом, самостійна робота над вивченням основних джерел та курсова робота.

При вивченні дисципліни застосовуються поточний та підсумковий семестровий форми контролю. Також, передбачено обов'язковий контроль засвоєння навчального матеріалу дисципліни, віднесеного на самостійну роботу.

Поточний контроль (засвоєння окремих тем) проводиться у формі усного опитування або письмового експрес-контролю на практичних заняттях, у формі виступів здобувачів з доповідями при обговоренні навчальних питань на практичних заняттях.

Підсумковий семестровий контроль з дисципліни є обов'язковою формою контролю навчальних досягнень здобувача. Він проводиться у письмовій формі у вигляді семестрового екзамену (за чотирирівневою шкалою оцінювання). Терміни проведення підсумкового семестрового контролю встановлюються графіком навчального процесу, а обсяг навчального

матеріалу, який виноситься на підсумковий семестровий контроль, визначається робочою програмою дисципліни.

Сумарна кількість рейтингових балів за вивчення дисципліни за семестр розраховується як сума балів, отриманих за результатами поточного контролю та балів, отриманих за результатами підсумкового семестрового контролю. Максимальна сума балів за семестр складає 100 балів.

УВАГА! У разі використання заборонених джерел на екзамені здобувач на вимогу викладача залишає аудиторію та одержує загальну нульову оцінку (0).

У разі настання / подовження дії **обставин непоборної сили** (в тому числі запровадження жорстких карантинних обмежень в умовах пандемії з заборонаю відвідування ЗВО) здобувачам вищої освіти денної форми навчання надається можливість скласти **екзамен в тестовій формі** (білет містить 20 тестових завдань, здобувач одержує 2 бали за кожну вірну відповідь) дистанційно на платформі Zoom.

9. Схема нарахування балів

Поточний контроль та самостійна робота											Разом	Екзамен	Сума	
Розділ 1				Розділ 2				Розділ 3						
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	2 к/р	T8	T9	T10	T11	60	40	100
25							10	25						

При вивченні кожної теми проводиться поточний контроль у формі виступів здобувачів, написання есе та тестового контролю із заздалегідь визначених питань.

Критеріями оцінювання знань за поточний контроль є успішність освоєння знань та набутих навичок на лекціях та практичних заняттях, що включає систематичність їх відвідування, здатність здобувача засвоювати категорійний апарат, навички узагальненого мислення, логічність та повноту викладання навчального матеріалу, навички творчо підходити до вирішення поставлених завдань, активність роботи на практичних заняттях, рівень знань за результатами опитування на практичних заняттях, самостійне опрацювання тем у цілому чи окремих питань.

За виступ на практичному занятті здобувач може отримати від 1 (доповнення, уточнення після відповіді або виступу іншого здобувача) до 5 (розгорнутий аналіз питання із залученням даних наукових статей, монографій, статистичних даних, схем, тощо) балів.

Загальна максимальна сума балів за роботу в семестрі складає **60** балів.

Критерії оцінювання роботи протягом семестру

Кількість балів	Критерії оцінювання
45-60	Систематичне відвідування лекцій та практичних занять, відсутність пропусків занять без поважної причини, відпрацювання тем практичних занять, пропущених з поважної причини, виконання завдань до кожного практичного заняття, висока активність роботи на практичному занятті, засвоєння всього обсягу матеріалу, повні та обґрунтовані відповіді при виконанні завдань, здатність визначення теоретичних питань, на які розраховані завдання, уміння сформулювати своє ставлення до певної проблеми теми, вміння мислити абстрактно і узагальнено, здатність публічно представити матеріал.
31-44	Систематичне відвідування лекцій та практичних занять, відсутність пропусків занять без поважних причин, відпрацювання тем практичних занять, пропущених з поважної причини, виконання завдань до кожного практичного заняття, висока активність роботи на практичному занятті, засвоєння всього обсягу матеріалу, повні та обґрунтовані відповіді з несуттєвими помилками при виконанні завдань, здатність визначення теоретичних питань, на які розраховані завдання, уміння сформулювати своє ставлення до певної проблеми теми, здатність публічно представити матеріал
26-30	Наявність пропущених лекцій та практичних занять, відпрацювання тем пропущених практичних занять, виконання завдань до кожного практичного заняття, активна робота на практичних заняттях, засвоєння основних положень курсу, допущення декількох незначних помилок при виконанні завдань, здатність визначення теоретичних питань, на які розраховані завдання, здатність публічно представити матеріал.

21-25	Наявність пропущених лекцій та практичних занять, відпрацювання тем пропущених та практичних занять, епізодична відсутність виконання завдань, участь у роботі на практичних заняттях, засвоєння окремих положень матеріалу, неповні відповіді при виконанні завдань, складності при визначенні теоретичних питань, на які розраховані завдання, здатність публічно представити матеріал.
16-20	Несистематичне відвідування лекцій та практичних занять, відсутність на заняттях без поважних причин, наявність декількох невідпрацьованих тем пропущених практичних занять, епізодична відсутність виконаних завдань, участь у роботі на практичних заняттях, засвоєння окремих положень матеріалу тем змістовного розділу, неповні відповіді, допущення помилок при виконанні завдань, великі складності при визначенні теоретичних питань на які розраховані завдання, невпевнені навички публічного представлення матеріалу.
11-15	Епізодичне відвідування лекцій та практичних занять, відсутність на заняттях без поважної причини, наявність невідпрацьованих тем пропущених лекцій та практичних занять. епізодична відсутність виконаних завдань, пасивна робота на практичних заняттях (участь у роботі останніх лише за наявності стимулу з боку викладача), наявність певного уявлення щодо матеріалу тем змістовного розділу, неповні відповіді, допущення значної кількості помилок при виконання завдання, невміння визначити теоретичні питання, на які розраховано завдання, невпевнені навички публічного представлення матеріалу.
6-10	Систематичні пропуски лекцій та практичних занять без поважних причин, наявність невідпрацьованих тем пропущених лекцій та практичних занять. систематична відсутність виконаних завдань, пасивність у роботі на практичних заняттях, неповні, необґрунтовані відповіді, допущення істотних помилок при виконанні завдань, нездатність визначити теоретичні питання, на які розраховані завдання.
0-5	Систематичні пропуски лекцій та практичних занять без поважних причин, теми пропущених лекцій та практичних занять не відпрацьовані, систематична відсутність виконаних завдань, пасивність у роботі на практичних заняттях, відсутність знань, неповні, необґрунтовані відповіді, допущення істотних помилок при виконанні завдання. Нездатність визначити теоретичні питання, на які розраховані завдання, невміння публічно представити матеріал.

Максимальна сума балів за екзамен складає **40**.

Критерії оцінювання екзаменаційної роботи

Кількість балів	Критерії оцінювання
35-40	Здобувач цілком і всебічно розкрив усі питання, вільно оперує поняттями і термінологією, демонструє глибокі знання джерел, має власну точку зору стосовно відповідних питань і може аргументовано її доводити.
29-34	Здобувач достатньо повно і всебічно розкрив усі питання, вільно оперує термінологією і поняттями, демонструє знання джерел, має власну точку зору стосовно відповідних питань і може аргументовано її доводити.
18-28	Здобувач розкрив питання у загальних рисах, але спостерігаються деякі упущення при відповіді на питання, обґрунтування неточні. Не підтверджуються достатньо обґрунтованими доказами.
10-17	Здобувач розкрив питання у загальних рисах, розуміє їхню сутність, намагається робити висновки, але при цьому слабко орієнтується в джерелах, припускається грубих помилок, матеріал викладає нелогічно.
0-9	Здобувач не в змозі дати відповідь на поставлені запитання, або відповідь не правильна, не розуміє суть питання. Не ознайомлений з джерелами. Не може зробити висновків.

Відповідно, максимальна кількість набраних балів по вивченню дисципліни складає **100** балів.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка для чотирирівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно
70-89	добре
50-69	задовільно
1-49	незадовільно

10. Рекомендоване методичне забезпечення

Основна література

1. Бутченко Т. І. Соціально-політичне проектування: проблема взаємозв'язку суспільних потреб і державних інтересів. Монографія. Запоріжжя: КСК-Альянс, 2011. 280 с. Розділ 2. Механізм соціально-політичного проектування. С. 69- 00.
2. Ващенко К.О. Історичний генезис прикладного політичного аналізу й прогнозу. *Наук. записки Ін-та політ. і етнонац. досліджень ім. Кураса*. 2007. Вип. 35. С.227-241
3. Вівчарик М. Бути української мові – бути, отже державі. *Віче*. 2002. № 6. С. 67-70.
4. Головатий С. Українська мова – інститут державності. *Право України*. 2016. № 3. С. 11- 62.
5. Губко О. Психологія українського народу. Наукове дослідження в 4х книгах. Книга перша Психологічний склад праукраїнської народності. Київ. ПВП «Задруга». 2003. Розділ 3. Мова людності Трипільського суспільства – вирішальний чинник етнопсихогенезу праукраїнців. С. 171-210.
6. Дженніфер Ріел, Роджер Мартін. Техніка ухвалення рішень . Як лідери роблять вибір / пер. з англ. Наталія Кошманенко. К. Наш формат, 2019. 248 с. Розд. 1 Інтегративне мислення. С. 19-32. Розд. 2. Як ми робимо вибір. С. 33-56.
7. Дробот І. О., Загороднюк С. В. Моніторинг і оперативне управління державними проектами // Проектний менеджмент у публічному управлінні: підручник / кол. авт.; за наук. Ред. Ю.П. Шарова. К. НАДУ, 2017. 344с. С. 275-294.
8. Еверетт Доніекл Походження мови. Як ми навчилися говорити. / пер. з англ. Геннадій Шпак. К. : Наш формат. 2019. 344. с. Частина 3. Еволюція мовної форми. С. 227-281.
9. Зубков М. Г. Сучасна українська ділова мова: Підруч. Для вищ. Та серед. Навч. закладів. 9-те вид., доп. та перероб. Х.: ФОП Співак Т. К., 2011. Вступ. Функції мови. С. 13-18.
10. Іжа М. М. Концептуальні передумови запровадження проектного підходу у публічне управління *Проектний менеджмент у публічному управлінні: підручник / кол. авт.; за наук. Ред. Ю.П. Шарова*. К. НАДУ, 2017. 344с. С. 9-28.
11. Кальниш Ю.Г. Витоки та наукова еволюція політичної аналітики: історіографічна періодизація. *Вісн. НАДУ*. 2006. № 1. С. 261-268.
12. Кальниш Ю.Г. Особливості теоретико-методологічної еволюції політичної аналітики в Україні: нарис теорії та історії державного управління . *Зб.наук. пр. НАДУ*. К.: Вид-во НАДУ, 2005. Вип. 2. С.3-13.
13. Кальниш Ю.Г. Політична аналітика в державному управлінні: теоретико-методологічні засади: Монографія. К. : Вид-во НАДУ, 2006.
14. Куць О. М. Мовна політика в державотворчих процесах України: Навч. посібник. Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2004. 275 с. Гл. 5. Державна чи офіційна мова? С. 50-65; Гл. 8. Державна влада і мова. С. 102-131.
15. Куць О. М. Усвідомлена незалежність: як / чи реалізована етнополітична свобода? (Українські реалії): монографія. Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2013. Розділ 1.4 Усвідомлення небезпеки втрати незалежності. С. 80-97.
16. Масенко Л. (У)мовна (У)країна: Популярне видання. К.: Темпора, 2007. 88 с. С.7-21.
17. Міхальов О. М. Парадигмальні зміни і процеси прийняття рішення нового часу. *Прийняття рішень в індетермінованих умовах: проблеми, сучасні методи. Технології забезпечення ефективності*: Мат-ли наук.-метод. Семінару молодих учених нац. акад. держ. упр. При Президентові України; 22 січня 2018р. / Під заг. ред. проф. С. К. Хаджирадєвої. Миколаїв: Емельянова Т. В. 2018. 267 с. С. 13-17.

- 18 Нагорна Л. Дискурс-аналіз у предметному полі етнополітології. Етнополітологія в Україні: здобутки, проблеми, перспективи. Мат-ли Всеукр. Наук.-практич. конф. 27-2.09.2003р. К., Світогляд, 2004, С. 36-46.
- 19 Новакова О. В., Пашина Н. П. Аналіз державної політики. Навч. посіб. Луганськ, 2013. Т. 8. Технології написання аналітичного документу у сфері державної політики. С. 96-121.
- 20 Петровський П. М. Проблема достовірності знання в контексті розвитку публічного врядування в Україні: Проблеми розвитку публічного управління в Україні : пленар. засід. наук.- практ. конф. за міжнар. уч. до 100- річчя запровадження держ. служби України (12-13 квітня 2018 р.; м. Львів) / за наук. ред. чл. кор. НАН України В. С. Загорського, доц. А. В. Ліпенцева. Львів: ЛРІДУ НАДУ, 2018. 124 с. С. 97-103.
- 21 Петренко І. І. Аналітичні центри як суб'єкти формування публічної політики: монографія. К.: Видавець Вадим Карпенко, 2018. 360 с. Розділ. 2. С. 89-207. Міхновський М. Самостійна Україна *Націоналізм: Антологія*. К. Смолоскоп, 2000. С. 147- 158.
- 22 Петренко І. І. Основні види аналізу державної політики. *Вісник Київського національного ун-ту імені Т. Шевченка. Філософія. Політологія*. 2014. № 4 (118). С. 40–43.
- 23 Петренко І. І. Закономірності виникнення та еволюції «Фабрик думок». *Держава і право: Зб. наук. праць. Серія політичні науки / Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України*. К.: Вид-во «Юридична думка», 2017. – Вип. 76. – С. 24-34.
- 24 Політична аналітика в державному управлінні: навч. посіб. / С. О. Телешун, Ю.Г. Кальниш, І. В. Рейтерович, О. Р. Титаренко. К.: НАДУ, 2012. 228 с. Розділ. 3.1.6 Методика та практика складання аналітичного документа. С.187- 191.
- 25 Постригань Г., Олещук П. Практична політологія для студентів спеціальності 052 «Політологія» освітнього рівня «Бакалавр». К. 2021. Лекція № 3. Політична мова. С. 40-57.
http://philosophy.unev.kiev.ua/uploads/editor/ilmages/kafedry/politnauk/lecii_z_praktychnoi_politologii.pdf
- 26 Приходько. В.А. Типологія політичного аналізу. *Вісник КНУ ім. Т.Г. Шевченка. Філософія. Політологія*. 2007. Вип.. 54-55. С. 128-129.
- 27 Рубанов В. В. Політичний аналітик і політичний експерт – самодостатні суб'єкти професійної експертно-аналітичної діяльності *Ідея і дія : погляд Ф. / П. /С./*: колективна моногр.: / За заг. Ред.. О. А. Івакіна, Д. В. Яковлева. Херсон : Вид-й дім «Гельветика», 2017. С. 108-124.
- 28 Рубанов В. В. Теорія та методологія політичної аналітики: монографія. Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна. 2012. 236 с.
- 29 Рубанов В.В. Витоки харківської школи політичного аналізу та її вплив на формування теорії та методології політичної аналітики // *Вісник ХНУ імені В.Н. Каразіна. Питання політології*. 2017. Вип. 31. С. 3-11.
- 30 Рубанов В. В. Взаємозв'язок та взаємообумовленість політичного аналізу і політичного прогнозування у науковому процесі прийняття політичних рішень. *Міжнар. наукова конф. «Дні науки філософського факультету 2017»*, 25-26.04.2017 р.: (мат-ли доповідей та виступів) / редкол.: А. Є. Конферський та ін.: Видавничо-поліграф. центр «Київський університет». 2017. ч. 8. С. 46-48.
- 31 Рубанов В. В. Витоки Харківської школи політичного аналізу та її вплив на формування теорії та методології політичної аналітики. *Вісник ХНУ імені В.Н.Каразіна «Питання політології»*, 2017. Вип.31 . С. 5-11.
- 32 Рубанов В. В. Основні підходи визначення поняття «політична аналітики» та їх науково-практична цінність. *Публічне управління XXI століття: синтез науки та практики: зб. тез XIX міжнар.наук.конгресу*, 19.04.2019 р. Х.: Вид-во ХарРІ НАДУ «Магістр», 2019. С. 32 -34.
- 33 Тертичка В. Державна політика: Аналіз та здійснення в Україні. К., 2002. Гл. 1.3
- 34 Теорія і практика політичного аналізу: навч. посіб. / За заг. Ред. О. Л. Валевського, В. А. Ребкала. К.: Міленіум, 2003. 228с. Р. 5.7 Надання політичних порад та презентація підсумків аналітичної роботи. С. 217- 223.
- 35 Тертичка В. Політичні аспекти вироблення державної політики в Україні. *Сучасна українська політика. Політики і політологи про неї*. К., 2008. Вип. 12. С.58-70.
- 36 Телешун С. О., Титаренко О. Р., Рейтерович І. В. Основи інформаційно-аналітичної діяльності в публічному управлінні: навч. посібн.К.:НАДУ, 2009. 168с. Розд. 2.2 Методика та практика складання аналітичного документа. С. 87-92.
- 37 Тиский М. Прикладна політологія. – Луцьк: ВМА «Терен», 2011. Розділ 2.4 Порядок збору інформації та складання аналітичного документа. С. 17-19.
- 38 Фудерер Т., Данілевська О. Престиж української мови та ставлення до двомовності за оцінками мовців різних вікових груп. *Вісник КНЛУ. Серія: Філологія*. Том 22. 2019. № 1. С. 173-181.

- 39 Яковлев М. В., Суслов А. И., Шулімов С. Ф. Концептополя політичної аналітики як прикладної політологічної дисципліни. *Вісник Маріупольського державного університету*. 2019. Серія: Історія. Політологія. Вип. 26. С. 194-203.
- 40 Янг Е., Куїнн Л. Як написати дієвий аналітичний документ у галузі державної політики: Практичний посібник для радників з державної політики у Центральній і Східній Європі/ пер. з англ. С.Соколик. Наук. ред. пер. О.Кілієвич. Київ Вид-во "К.І.С." 2003 130с.
- 41 Wildavsky A. Speaking Truth to Power: The Art and Craft of Policy Analysis. New Brunswick: Transaction Publishers, 1987. 431 p. P. 58-69.
42. Muller P. Les politiques publiques. Paris : Presses Universitaires de France; Que - sais-je?, 1990. 127 p.
43. Katherine L. Milkman. How can decision making be improved/ Milkman L. Katherine, Chugh Dolly, Bazerman Max H. : <http://www.hbs.edu/research/pdf/08-102.pdf> 24.
44. Quade E. S. Analysis for Public Decisions. 2nd ed. – New York (USA) ; North-Holland, 1982. 380 p.
47. Lindblom C. The policy-making process. N. Y. : Prentice-Hall, 1993. 346 p.
48. Dunn W. N. Public Policy Analysis. An Introduction. Englewood Cliffs, N. J., 1994. 512 p.
49. Rubanov, V.V. The Kharkiv University Faculty Members' Contribution to Framing up Theory and Methodology of Political Analytics *Eastern European Scientific Journal (Gesellschaftswissenschaften): Dusseldorf* (Germany) : Auris Verlag, 2014, № 4. Pp. 145-153.
- 50.. Rubanov V.V. Political expert as a self-sufficient party of political analytics // *European science review*, July-August, 2014, № 7-8. Pp. 81-88.

Допоміжна література

1. Баронін А.С. Аналіз і прогноз у політиці та бізнесі: Курс лекцій. К.: Вид. Паливода А.В., 2005. С.5-15.
2. Ващенко К. О. Професійна підготовка державних службовців: теорія, методологія, практика: монографія. Івано-Франківськ: Місто Н. В, 2017. 416 с. С. 57-112.
3. Вступ до аналізу державної політики: Навч. посіб. / В.Романов, О.Рудік, Т.Брус. К., 2001.
4. Коваленко А.О. Політичний аналіз і прогнозування. К., Наук. Світ., 2002.
5. Жуковська О. А., Файнзильберг Л. С. Математичні моделі колективних рішень: моногр. Київ: Освіта, 2018. 160 С. Розд. 2. Оптимальні моделі прийняття колективних рішень та оцінювання кваліфікації експертів. С. 29-55.
6. Масенко Л. Річ не просто в мовній проблемі. Річ у тенденції до розпаду єдиної держави за мовною ознакою. *Віче*. 2003. № 4. С. 54-57.
7. Савойська С. В. «Мовна політика» як явище і категорія». *Політична культура та ідеологія*. 2020. № 2. С. 93-102.

10. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

Електронні адреси державних органів влади в Україні

1. <http://www.president.gov.ua> – Офіційне Інтернет-представництво Президента України
2. <http://rada.gov.ua> – Офіційне Інтернет-представництво Верховної Ради України
3. <http://www.kmu.gov.ua> – Урядовий портал
4. <http://www.mfa.gov.ua> – Офіційне Інтернет-представництво Міністерства закордонних справ України

Електронні адреси міжнародних організацій

5. <http://www.un.org> – Офіційне Інтернет-представництво ООН
6. <http://www.nato.int> – Офіційне Інтернет-представництво НАТО
7. <http://hub.coe.int> – Офіційне Інтернет-представництво Ради Європи
8. <http://www.osce.org> – Офіційне Інтернет-представництво Організації з безпеки і співробітництва в Європі
9. <http://www.aseansec.org> – Офіційне Інтернет-представництво Асоціації країн Південно-Східної Азії
10. <http://www.mercosur.int> – Офіційне Інтернет-представництво Південного спільного ринку (МЕРКОСУР)
11. <http://www.imf> - Офіційне Інтернет-представництво Міжнародного валютного фонду
12. <https://www.wto.org/> - Офіційне Інтернет-представництво Світової Організації Торгівлі
13. <http://data.worldbank.org/> - Офіційне Інтернет-представництво Світового Банку
14. <http://www.opec.org> - Офіційне Інтернет-представництво Організації країн-експортерів нафти

Електронні адреси глобальних клубів

15. <https://g20.org> - Офіційне Інтернет-представництво Групи 20

16. <http://www.bilderbergmeetings.org> – Офіційне Інтернет-представництво Більдерберзького Клубу
17. <http://www.clubofrome.org> – Офіційне Інтернет-представництво Римського клубу
18. <http://www.world-governance.org> – Офіційне Інтернет-представництво Форуму Нового Світового Урядування

Електронні адреси науково-дослідних установ

19. <http://www.niss.gov.ua> – Національний інститут стратегічних досліджень при Президентіві України
20. <http://www.ipiend.gov.ua> – Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І.Ф.Кураса НАН України
21. <http://www.aiaa.asn.au> – Australian Institute of International Affairs
22. <http://www.brookings.edu> – Brookings Institution
23. <http://www.cceia.org/index.html> – Carnegie Council on Ethics and International Affairs
24. <http://cisac.stanford.edu> – Centre for International Security and Cooperation
25. <http://csis.org> – Centre for Strategic and International Studies
26. <http://www.fpa.org> – Foreign Policy Association
27. <http://www.iiss.org> – International Institute for Strategic Studies
28. <http://www.chathamhouse.org.uk> – Royal Institute of International Affairs (Chatham House)
29. <http://www.saiia.org.za> – South African Institute of International Affairs
30. <http://www.sipri.org> – Swedish Institute of International Affairs

Електронні адреси періодичних видань

31. <http://www.niss.gov.ua/catalogue/30/> – Науково-аналітичний збірник Національного інституту стратегічних досліджень при Президентіві України «Стратегічні пріоритети»
32. <http://www.grani.org.ua> – Науково-теоретичний і громадсько-політичний Альманах «Грані»
33. <http://www.gileya.org> – Збірник наукових праць «Гілея: науковий вісник»
34. <http://www.foreignaffairs.com> – «Foreign Affairs» – the leading magazine for analysis and debate of foreign policy, economics and global affairs.
35. <http://www.princeton.edu/jpia> – Journal of Public and International Affairs
44. <http://gmbh.ewa.pub@gmail.com> – European science review
46. <http://gmbh.ewa.pub@gmail.com> – Austrian Journal of Humanities and Social Sciences

Електронні адреси сайтів світових статистичних і аналітичних даних

- <http://www.worldometers.info> – World Population Clock
- <http://www.citymetric.com>